

ВОЈНИ БУЏЕТ ЗА 2016.

ОШТРО И УЗ КОНТРОЛУ

Пред додељених буџетских средстава, на рачуну Министарства одбране већ у првим данима нове године биће и новац који је систем зарадио продајом вишка наоружања и војне опреме (НВО) и објеката из Мастер плана. Према проценама надлежних, у 2016. из претходне године могло би да се „прелије“ између 1,25 и 1,45 милијарди динара.

Све то дало је за право менаџменту Министарства одбране да планира набавку два хеликоптера, модернизацију школско-борбеног авиона „супергалеб“ Г-4, куповину опреме за војно здравство од 300 милиона динара, озбиљне инфраструктурне радове, али и повећање плата запослених.

На реалним основама

Према речима државног секретара Зорана Ђорђевића, овогодишњи буџет довољан је за несметано обављање свих задатака додељених Министарству одбране и Војсци Србије. Сваки динар, напомиње он, биће употребљен штедљиво и домаћински.

У нову годину систем одбране улази с буџетом од 55,8 милијарди динара. Надлежни за финансије кажу да је „социјално усмерен у делу персоналних расхода, развојни у делу расхода за опремање и рестриктиван када је реч о оперативним трошковима“.

– Буџет је социјалан јер је у складу с нашом кадровском политиком и дугорочним планом развоја система одбране, који је усвојила Народна скупштина, а у стању смо да одговоримо на све изазове. Ове године имамо и више новца него раније одређених за инвестиције, а једна од њих јесте и капитални пројекат модернизације авиона Г-4 – каже државни секретар, подсећајући да је Министарство одбране определило средства за набавку једног транспортног хеликоптера Ми-17Б-5 с пратећом опремом и обуком, док ће други хеликоптер за потребе Војске набавити држава о

свом трошку.

Осим два хеликоптера, у овој години, подсећа Ђорђевић, као кључни задаци издвојени су набавка нових уређаја за војноздравствене установе и попуна јединица Војске Србије професионалним војницима, у складу с кадровским планом и одобрењем Владе.

– Свесни смо да нам структура буџета није савршена, јер на персоналне трошкове одлази 63 одсто, на оперативне 28,3 процената, а на инвестиције 8,7 одсто

Зоран Ђорђевић, државни секретар

буџета. Идеалан однос је 50–30–20. Тежимо томе, али уз расположива средства то није нимало лако. Ипак, уверен сам да смо на правом путу и да ћемо својим радом и приступом то свакако у блиској будућности достићи. Код нас су персонални расходи и инвестиције у дисбалансу. Али, уколико се упоредимо с другим институцијама, далеко смо испред њих – истиче државни секретар Ђорђевић, напомињући да се Министарство одбране према сваком додељеном динару односи домаћински, те је реализација прошлогодишњег буџета виша од 99 одсто.

Последњих дана, појединци су у јавности критиковали скроман буџет Министарства одбране, оцењујући га само у односу на БДП. Задужени за финансије у систему одбране истичу да је таква оцена паушална, јер озбиљно и аналитичко коментарисање војног буџета захтева стучни приступ и узимање у обзир, пре свега, економије коју има земља и безбедносне ризике с којима се суочава.

– Држава прави пројекцију укупних прихода, а на основу ње пројекцију расхода. Такође, на буџет утиче и стабилност цена – уколико је инфлација велика, буџет

ЗАВРТАЊЕ СЛАВИНЕ

Запослени у Министарству одбране и Војсци Србије у претходну годину ушли су, попут свих осталих државних службеника, с платама мањим за 10 одсто. Додатно стезање опасача уследило је крајем године, када су дневнице за службена путовања у земљи смањена с 2.166 на 150 динара, а за путовање у иностранство с неколико десетина па и стотина долара на 15 евра. Није, међутим, „сеча“ дневница дала највеће уштеде у систему одбране. Штедело се и на енергентима, путовањима, репрезентацији... Таква финансијска политика омогућила је систему да задржи постојеће бројно стање и да у нову годину уђе без отпуштања.

можемо да пројектујемо и на два одсто, па он на крају године неће бити то што је на папиру био – каже државни секретар, наглашавајући да садашња финансијска политика Владе, коју предводи Александар Вучић, тежи да у земљи спроведе јасну и за нас најбољу могућу фискалну консолидацију, „држећи“ инфлацију у границама нормале што у односу на године раније није био случај, те је сада знатно олакшано планирање финансија у Министарству одбране.

Да посматрање буџета само кроз призму БДП-а не даје праву слику, слаже се и начелник Управе за буџет пуковник Саша Трандафиловић. Он истиче да се БДП процењује за годину дана унапред, а да се тек на крају године знају прави, достигнути резултати у привреди, који могу да буду другачији од предвиђених. Тако је, подсећа он, БДП у 2015. години премашио пројектовану вредност.

– Последњих десетак година у буџету су били пројектовани приходи који су више служили статистици. Они су износили скоро 10 милијарди динара, а у пракси је оствариван само делић тога. На тај начин буџет је „пребацивао“ и 2,5 одсто БДП-а. Ипак, завршни рачун на крају године једина је битна ствар, јер се тада све види црно на бело – наводи пуковник Трандафиловић, додајући да су овогодишња буџетска средства, заједно са средствима Фонда за СОВО, иако износе само 1,48 одсто БДП-а, изграђена на реалним основама.

Приоритет инвестиције

Иако је буџет скромно скројен, у 2016. предвиђено је чак 8,7 одсто за инвестиције, што су рекордна средства у последњих седам година. Осим тога, новац који је систем 2015. привредио, а није потрошио, „прелиће“ се на рачун Министарства одбране у првим данима јануара, а моћи ће да се користи једино за инвестиције.

Помоћница министра одбране за буџет и финансије Радмила Јагодић истиче да све што систем заради продајом вишкова НВО и отуђењем објеката из Мастер плана у текућој години користи се искључиво за улага-

ње. Од сопственог прихода, који је пројектован на 3,2 милијарде динара, за унапређење стања у области наоружања и војне опреме и одржавање средстава планирано је 1,9 милијарди динара.

– Инвестиције се састоје и од три фонда: набавка наоружања, стамбено збрињавање и научно-страживачки рад, који од ове године почињу да функционише – каже државни секретар, наглашавајући да ће од тог новца Војска набавити хеликоптер, медицинску опрему и започети модернизацију Г-4. Остатак средстава, што никако није занемарљива свота, биће употребљен према потребама Генералштаба.

Помоћница министра напомиње да се од новца предвиђеног за инвестиције део одваја и за решавање стамбеног питања припадника Министарства одбране и Војске Србије и истиче да је за наредну годину планиран завршетак радова у насељу „Бежанијска коса“ и адаптација станова из „војног фонда“. Ипак, мишљења је да ће највећи број припадника у 2016. години до крова над главом доћи подизањем субвенционисаног „војног кредита“, за који је већ одвајено 300 милиона динара.

– То је само почетна сума. С обзиром на то да ће се новац предвиђен за инвестиције повећавати током године, па како Војска буде привређивала, тако ћемо и ми одвајати нова средства за субвенционисане кредите – каже она, наглашавајући да је планирано још толико средстава из сопственог прихода како би сви који желе да реше стамбено питање кредитирањем у томе и успели.

Од како је 2010. године Сектор за буџет и финансије преузео субвенционисане кредите, бележи се њихов знатан пораст. Тако је 2009. реализовано 45 кредита, а годину дана касније чак 218, док се 2014. године 446 људи одлучило на „војни кредит“, а 2015. тај број достигнут је у новембру. Такође, помоћница министра подсећа да је од новца који Војска приходује планирано 380 мили-

Радомила Јаговић, помоћница министра одбране за буџет и финансије

она за изградњу и одржавање стамбеног простора.

Неколико година уназад, систем одбране тражи најбољи могући образац и за јавне набавке, које су раније, посебно у војном здравству, биле „уситњене“, а на тај начин и скупље. Нова пракса и укрупњавање набавки већ дају резултате.

– Примера ради, прва велика централизована набавка, планирана по ценама које су биле „на мало“, требало је да износи 2,1 милијарду динара, а платили смо је, због велике количине, 1,4 милијарде динара. Сваки следећи пут уштеде су биле још веће – каже државни секретар Ђорђевић, истичући да рад, дисциплина и контрола по правилу неминовно воде ка штедњи на свим нивоима. Осим тога, наводи он, ради постизања још већих уштеда приликом јавних набавки у вој-

НОВА ПРОГРАМСКА СТРУКТУРА ЗА 2016	
ПРОГРАМ – Операције и функционисање МО и ВС	
ФУНКЦИЈА	ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ И ПРОЈЕКТИ
210	ПА ФУНКЦИОНИСАЊЕ МО И ВС
	ПА МУЛТИНАЦИОНАЛНЕ ОПЕРАЦИЈЕ
	ПА АДМИНИСТРАЦИЈА И УПРАВЉАЊЕ
	ПР ИЗГРАДЊА ХАНГАРА НА АЕРОДРОМУ БАТАЈНИЦА
	ПР ГАСИФИКАЦИЈА КОМПЛЕКСА ТРЗ ЧАЧАК
	ПР ПОПУНА РАТНИХ МАТЕРИЈАЛНИХ РЕЗЕРВИ
	ПР МОДЕРНИЗАЦИЈА АВИОНА Г-4 УГ-4 МД
220	ПА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ
250	ПА ИЗГРАДЊА И ОДРЖАВАЊЕ СТАМБЕНОГ ПРОСТОРА
	ПР СТАМБЕНО КРЕДИТИРАЊЕ
	ПР УНАПРЕЂЕЊЕ СТАЊА У ОБЛАСТИ НВО И ОДРЖАВАЊЕ СРЕДСТАВА
	ПР УНАПРЕЂЕЊЕ СТАЊА У ОБЛАСТИ ВОЈНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВОЈНЕ НИД

- ФОНД ЗА СТАМБЕНО
- ФОНД ЗА НВО
- ФОНД ЗА ОБР. НИД

Пуковник Саша Трандафиловић, начелник Управе за буџет

ФАКТОР ПРЕТИЦАЊА

– Уштеде које имамо фактички су базиране на томе да смо принуђени да направимо „претицање“ и обезбедимо више средстава него што нам је реално потребно. Осим тога, морамо предвидети и неке изненадне догађаје који могу да се десе – каже државни секретар Ђорђевић, напомињући да смо у 2015. години остварили уштеде и на сталним трошковима.

ном здравству разматра се могућност заједничких набавки с РФЗО.

Домаћинско опхођење у Министарству одбране довело је до тога да се, први пут после 1999. године, повећавају ратне и материјалне резерве. Униформе, опрема, гориво и храна знатно су попуњени. Свој крајни циљ – још већу попуњу, систем планира да оствари у текућој години, те су и за то у буџету планирана значајна средства.

Осим тога, велика пажња поклониће се и инфраструктурним радовима у 2016. години, међу којима су најзначајнији изградња хангара на аеродрому „Батајница“, за шта је из буџета издвојено 10 милиона динара, и гасификација ТРЗ „Чачак“, на коју ће се утрошити 100 милиона динара.

Новац на једном месту

У нову годину Министарство одбране улази с новим начином финансијског пословања. Наиме, до сада су финансије биле издељене на два програма и 27 програмских активности, што је додатно усложњавало и тако сложен војни систем. У 2016. години постоји један програм с 12 програмских активности, од којих се четири односе на буџетске фондове, а четири на

пројекте, док су четири усаглашене с мисијама Војске Србије и административним расходима за плате.

Новом финансијском организацијом, руководиоца програмске активности „Функционисање Министарства одбране и Војске Србије“, као најсложеније, по налогу министра одбране распоређиваће средства организационим целинама и бити у могућности да у случају лошег извршења или указаних неодложних потреба, а по одобрењу министра, преусмерава средства. На тај начин повећава се контрола средстава и одговорност оних који троше.

– Носиоци планирања нису планирали све трошкове и реализовали све набавке, а све што се не утроши иде на штету систему. Иако је износ нереализованог буџета само један одсто, то ипак говори да нисмо све добро планирали. Зато смо сада у буџету издвојили та средства на плате и три мисије – ванредне ситуације, мултинационалне операције и функционисање Министарства одбране и Војске Србије – каже државни секретар Ђорђевић, нагласивши да су ванредне ситуације издвојене прошле године, после болних искустава из мајских поплава, чиме смо пружили могућност држави да приликом завршних рачуна зна прави обим штете.

Када је реч о мултинационалним операцијама, државни секретар подсећа да се учешћем припадника нашег система одбране у таквим активностима подиже углед државе и Војске, а јединице стичу искуство у мултикултуралном окружењу. Управо то је и разлог што је за 2016. годину пројектовано 1,9 милијарди динара за учешће наших војника у мировним мисијама широм света.

Због професионалности и стручности наши војници су „на цени“, а Уједињене нације сваке године траже да се Србија укључи у више мисија и са више војника, препознајући у нашој држави и војсци поуздане партнере. Зато је за наредну годину одвојено више средстава за мултинационалне операције, те ће 2016. рекордан број српских старешина и војника чувати мир широм света под плавим шлемом.

– Планирање на почетку године је кључно, али не и довољно. То је само почетак. Морамо знати када и шта купујемо, као и тачан датум плаћања. Тим послом у организационим целинама бавили су се људи који нису финансисти, па пропусти нису били реткост. Сада смо заузели став да свако ради оно за шта је школован и оспособљен. Посао финансиста препустићемо финанси-

стима, на једицама је да искажу своје потребе, које ћемо испунити – каже државни секретар.

Према његовим речима, такав вид организације омогућава и начелнику Генералштаба већу контролу. Наиме, раније су постојале четири програмске активности – функционисање Генералштаба, КоВ-а, КзО и РВ и ПВО. Сваки од њих био је препознат у *Закону о буџету* и потпуно независан.

– У анализи, која ће бити средином јануара, биће транспарентно издвојени сви они који су у 2015. години лоше радили. Због њихове финансијске независности нисмо могли да реагујемо на време, јер нисмо имали законски оквир. Нов начин функционисања омогућава нам да такве целине санкционишемо на време – појашњава државни секретар једну од кључних користи таквог начина управљања финансијама.

ОДОБРЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПО ПА/ПР 2016

назив програмске активности / пројекта	из буџета	из прихода	укупно	% учешћа
Функционисање МО и ВС	17.405.319.000	857.100.000	18.262.419.000	32,7
Мултинационалне операције	1.092.749.000		1.092.749.000	2,0
Администрација и управљање	32.856.792.000		32.856.792.000	58,9
Изградња хангара на аеродрому Батајница	10.000.000		10.000.000	0,0
Гасификација комплекса у ТРЗ "Чачак"	100.000.000		100.000.000	0,2
Модернизација авиона Г-4 у Г4 МД	540.913.000		540.913.000	1,0
Попуна ратних материјалних резерви	240.000.000		240.000.000	0,4
Ванредне ситуације	10.100.000		10.100.000	0,0
Изградња и одржавање стамбеног простора		380.000.000	380.000.000	0,7
Стамбено кредитирање	300.000.000		300.000.000	0,5
Унапређење стања у области наоружања и војне опреме и одржавање средстава	2.000	1.900.000.000	1.900.002.000	3,4
Унапређење стања у области војног образовања и војне научноистраживачке делатности	6.000	95.621.000	95.627.000	0,2
укупно:	52.555.881.000	3.232.721.000	55.788.602.000	100

Пуковник Трандафиловић подсећа да је у држави актуелно финансијско управљање и контрола, јер је то прво поглавље које у преговорима с Европском унијом отварамо, ради подизања управљачке одговорности на виши ниво.

– Ми смо као министарство лидери у томе, те не треба да испустимо ту позицију нити да се задовољава-

„ЛАЗАР“ И „НОРА“ У ЈЕДИНИЦАМА

– „Нора“ ће ускоро бити на испитивањима у ТОЦ-у, а за њом на ред долази и „лазар“. План нам је да до краја 2016. године завршимо испитивања како бисмо већ у 2017. могли да планирамо њихову набавку. На тај начин најпре ћемо модернизовати нашу војску, презентовати врхунски производ СДПР-а свету, али и створити могућности да од њихове продаје на иностраном тржишту држава оствари приход – каже државни секретар, додајући да наменска индустрија има потенцијал који није у потпуности искоришћен, те да на томе у будућности треба више да ради. Он подсећа да од 2012. године Војска и СДПР имају одличну сарадњу. То показује и чињеница да је СДПР знатно учествовао у набавци једног хеликоптера. Ипак, наглашава он, и даље постоји простор за унапређење сарадње.

Од 2012. године СДПР је на међународном тржишту препознат као произвођач модерног и поузданог НВО, као неко чији се производи користе у нашој војсци. У његовој широкој лепези борбеног асортимана важно место заузимају „лазар“ и „нора“. Управо зато Влада те пројекте сматра важним и за Војску и за државу.

– Ипак, напомињем да је процедура увођења једног средства у оперативну употребу врло дуга због комплексности анализа. Дакле, када је реч о „нори“ и „лазару“, најпре следе испитивања па тек онда њихов „улазак“ у јединице – закључује државни секретар Ђорђевић.

мо овим што имамо. Идемо напред, то је наш циљ – каже државни секретар Ђорђевић.

Пуковник Трандафиловић истиче да је сада државни секретар тај који управља финансијама, али и одговара за њихову употребу. До сад смо, напомиње он, имали ситуацију да сви управљају, али нико не одговара. Пуковник Трандафиловић наглашава да организацијска припадност не треба да буде приоритет, јер је свима у систему мисија и задатак исти – да Војска има образованог, опремљеног, обученог и здравствено збринутог војника, способног да обави дефинисане мисије.

Иако можда на први поглед скроман, закључује државни секретар, буџет се, барем према планираним пројекцијама, чини довољним. Велики систем као што је Војска могао би свакако да „прогута“ још толико новца, крпећи рупе из неких давних времена када се о њему није бринуло и опходило на другачији, погрешан начин. Ипак, узимајући у обзир укупно стање у земљи и региону, безбедносне изазове и претње, чини се да је буџет скројен по мери професионалног војника и довољан за извршење свих мисија. ■

Мирјана КРСТОВИЋ
Снимио Јово МАМУЛА

